Publicatieblad
van de Europese Unie

NL
C-serie

C/2024/6808

29.11.2024

AANBEVELING VAN DE RAAD

van 21 oktober 2024

inzake het economisch, begrotings-, werkgelegenheids-, en structuurbeleid van België

(C/2024/6808)

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, en met name artikel 121, lid 2, en artikel 148, lid 4,

Gezien Verordening (EU) 2024/1263 van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2024 betreffende de doeltreffende coördinatie van het economisch beleid en betreffende het multilaterale begrotingstoezicht en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 1466/97 van de Raad ([1]), en met name artikel 3, lid 3,

Gezien de aanbeveling van de Europese Commissie,

Gezien de resoluties van het Europees Parlement,

Gezien de conclusies van de Europese Raad,

Gezien het advies van het Comité voor de werkgelegenheid,

Gezien het advies van het Economisch en Financieel Comité,

Gezien het advies van het Comité voor sociale bescherming,

Gezien het advies van het Comité voor de economische politiek,

Overwegende hetgeen volgt:

(1) Verordening (EU) 2021/241 van het Europees Parlement en de Raad ([2]), waarbij de herstel- en veerkrachtfaciliteit ("de faciliteit") werd ingesteld, is op 19 februari 2021 in werking getreden. De faciliteit biedt de lidstaten financiële ondersteuning voor de uitvoering van hervormingen en investeringen, die worden gerealiseerd met budgettaire stimulansen door de Unie. In overeenstemming met de prioriteiten van het Europees Semester voor coördinatie van het economisch beleid, draagt de faciliteit bij tot het economisch en sociaal herstel en de uitvoering van duurzame hervormingen en investeringen, met name hervormingen en investeringen om de groene en de digitale transitie te bevorderen en de economieën van de lidstaten veerkrachtiger te maken. Zij helpt ook de overheidsfinanciën te versterken en de groei en werkgelegenheid op middellange en lange termijn te stimuleren, de territoriale cohesie binnen de Unie te verbeteren en de verdere uitvoering van de Europese pijler van sociale rechten te ondersteunen.

(2) Verordening (EU) 2023/435 van het Europees Parlement en de Raad ([3]) ("de REPowerEU-verordening"), die op 27 februari 2023 is vastgesteld, heeft tot doel de Unie geleidelijk onafhankelijker te maken van de invoer van Russische fossiele brandstoffen. Dit zou moeten bijdragen tot energiezekerheid en de diversificatie van de energievoorziening van de Unie en tegelijkertijd het gebruik van hernieuwbare energiebronnen, de opslagcapaciteit voor energie en de energie-efficiëntie vergroten. België heeft een nieuw REPowerEU-hoofdstuk toegevoegd aan zijn nationale herstel- en veerkrachtplan om belangrijke hervormingen en investeringen te financieren die de REPowerEU-doelstellingen helpen verwezenlijken.

(3) Op 16 maart 2023 heeft de Commissie een mededeling gepubliceerd getiteld "Concurrentievermogen van de EU op lange termijn: blik op de periode na 2030", als basis voor beleidsbeslissingen en met als doel te werken aan een groeibevorderend regelgevingskader. De mededeling schetst het concurrentievermogen in termen van negen elkaar versterkende aanjagers. Van die aanjagers zijn de toegang tot particulier kapitaal, onderzoek en innovatie, onderwijs

([1]) PB L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.
([2]) Verordening (EU) 2021/241 van het Europees Parlement en de Raad van 12 februari 2021 tot instelling van de herstel- en veerkrachtfaciliteit (PB L 57 van 18.2.2021, blz. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).
([3]) Verordening (EU) 2023/435 van het Europees Parlement en de Raad van 27 februari 2023 tot wijziging van Verordening (EU) 2021/241 wat betreft REPowerEU-hoofdstukken in herstel- en veerkrachtplannen en tot wijziging van Verordeningen (EU) nr. 1303/2013, (EU) 2021/1060 en (EU) 2021/1755 en Richtlijn 2003/87/EG (PB L 63 van 28.2.2023, blz. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj).

en vaardigheden, en een goed functionerende eengemaakte markt de belangrijkste beleidsprioriteiten voor hervormingen en investeringen met als doel de huidige productiviteitsuitdagingen aan te pakken en het concurrentievermogen van de Unie en haar lidstaten op lange termijn op te bouwen. Op 14 februari 2024 heeft de Commissie een mededeling gepubliceerd met de titel "Het jaarverslag over de eengemaakte markt en het concurrentievermogen 2024". In die mededeling worden de sterktes en zwaktes van het concurrentievermogen van de eengemaakte markt van Europa beschreven. De ontwikkelingen van het jaar worden geschetst aan de hand van de negen geselecteerde aanjagers van het concurrentievermogen.

(4) Op 21 november 2023 heeft de Commissie haar goedkeuring gehecht aan de jaarlijkse duurzamegroeianalyse 2024 en daarmee de aanzet gegeven van het Europees Semester voor coördinatie van het economisch beleid van 2024. Op 22 maart 2024 hechtte de Europese Raad zijn goedkeuring aan de prioriteiten van de analyse voor 2024 die rond de vier dimensies van concurrerende duurzaamheid zijn geconcentreerd. Op 21 november 2023 heeft de Commissie op grond van Verordening (EU) nr. 1176/2011 van het Europees Parlement en de Raad ([4]) ook het waarschuwingsmechanismeverslag 2024 aangenomen, waarin zij België niet heeft genoemd als een van de lidstaten die mogelijk door onevenwichtigheden is geraakt of het risico loopt daardoor geraakt te worden, en waarvoor een diepgaande evaluatie nodig zou zijn. Op dezelfde datum heeft de Commissie tevens een advies goedgekeurd over het ontwerpbegrotingsplan van België voor 2024. De Commissie heeft ook een aanbeveling voor een aanbeveling van de Raad over het economisch beleid van de eurozone goedgekeurd en een voorstel voor het gezamenlijk verslag over de werkgelegenheid 2024 waarin de uitvoering van de werkgelegenheidsrichtsnoeren en de beginselen van de Europese pijler van sociale rechten wordt geanalyseerd. De Raad heeft de aanbeveling over het economisch beleid van de eurozone ([5]) (de "aanbeveling van 2024 over de eurozone") op 12 april 2024 aangenomen en het gezamenlijk verslag over de werkgelegenheid op 11 maart 2024.

(5) Op 30 april 2024 is het nieuwe kader van de Unie voor economisch bestuur in werking getreden. Het kader omvat de nieuwe Verordening (EU) 2024/1263 betreffende de doeltreffende coördinatie van het economisch beleid en betreffende het multilaterale begrotingstoezicht, de gewijzigde Verordening (EG) nr. 1467/97 van de Raad ([6]) over de bespoediging en verduidelijking van de tenuitvoerlegging van de procedure bij buitensporige tekorten en de gewijzigde Richtlijn 2011/85/EU van de Raad ([7]) betreffende voorschriften voor de begrotingskaders van de lidstaten. De doelstellingen van het nieuwe kader voor economisch bestuur zijn het bevorderen van gezonde en houdbare overheidsfinanciën, duurzame en inclusieve groei en veerkracht door middel van hervormingen en investeringen en het voorkomen van buitensporige overheidstekorten. Het nieuwe kader voor economisch bestuur bevordert ook de nationale verantwoordelijkheid en heeft een grotere focus op de middellange termijn, in combinatie met een doeltreffendere en coherentere handhaving. Elke lidstaat moet bij de Raad en de Commissie een nationaal budgettair-structureel plan voor de middellange termijn indienen. Een nationaal budgettair-structureel plan voor de middellange termijn bevat de budgettaire, hervormings- en investeringsverbintenissen van een lidstaat, die een planningshorizon van vier of vijf jaar bestrijken, afhankelijk van de normale zittingsperiode van de nationale wetgever. Het netto-uitgaventraject ([8]) van de nationale budgettair-structurele plannen voor de middellange termijn moet voldoen aan de vereisten van Verordening (EU) 2024/1263, met inbegrip van de vereisten om de overheidsschuld aan het einde van de aanpassingsperiode op een plausibel neerwaarts pad te brengen of te houden of op een prudent niveau onder 60 % van het bruto binnenlands product (bbp) te houden en om het overheidstekort op middellange termijn onder de in het Verdrag vastgelegde referentiewaarde van 3 % van het bbp te brengen en/of te houden. Indien een lidstaat zich overeenkomstig de criteria van Verordening (EU) 2024/1263 verbindt tot een relevante reeks hervormingen en investeringen, kan de aanpassingsperiode met maximaal drie jaar worden verlengd. Om de opstelling van die nationale budgettair-structurele plannen voor de middellange termijn te ondersteunen, heeft de Commissie op 21 juni 2024 richtsnoeren gepubliceerd over de informatie die de lidstaten moeten verstrekken in hun nationale budgettair-structurele plannen voor de middellange termijn en jaarlijkse voortgangsverslagen. Overeenkomstig de artikelen 5 en 36 van Verordening (EU) 2024/1263 heeft de Commissie in voorkomend geval referentiepaden en technische informatie aan de lidstaten bezorgd. De lidstaten moeten hun nationale budgettair-structurele plannen voor de middellange termijn uiterlijk op 20 september 2024 indienen, tenzij de lidstaat en de Commissie een redelijke verlenging van de termijn overeenkomen. Overeenkomstig hun nationale wettelijke kaders kunnen de lidstaten hun ontwerpplannen voor de middellange termijn met hun nationale parlementen bespreken, de onafhankelijke begrotingsinstellingen vragen een advies uit te brengen en de sociale partners en andere nationale belanghebbenden raadplegen.

([4]) Verordening (EU) nr. 1176/2011 van het Europees Parlement en de Raad van 16 november 2011 betreffende de preventie en correctie van macro-economische onevenwichtigheden (PB L 306 van 23.11.2011, blz. 25, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1176/oj).

([5]) Aanbeveling van de Raad van 12 april 2024 over het economisch beleid van de eurozone (PB C, C/2024/2807, 23.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/2807/oj).

([6]) Verordening (EG) nr. 1467/97 van de Raad van 7 juli 1997 over de bespoediging en verduidelijking van de tenuitvoerlegging van de procedure bij buitensporige tekorten (PB L 209 van 2.8.1997, blz. 6, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1997/1467/oj).

([7]) Richtlijn 2011/85/EU van de Raad van 8 november 2011 tot vaststelling van voorschriften voor de begrotingskaders van de lidstaten (PB L 306 van 23.11.2011, blz. 41, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2011/85/oj).

([8]) Netto-uitgaven in de zin van artikel 2, punt 2), van Verordening (EU) 2024/1263: "netto-uitgaven" zijn de overheidsuitgaven ongerekend i) rente-uitgaven; ii) discretionaire maatregelen aan de ontvangstenzijde; iii) uitgaven voor programma's van de Unie die volledig met inkomsten uit Uniefondsen worden gefinancierd; iv) nationale uitgaven voor medefinanciering van door de Unie gefinancierde programma's; v) cyclische elementen van de uitgaven voor werkloosheidsuitkeringen, en vi) eenmalige en andere tijdelijke maatregelen.

(6) In 2024 blijft het Europees Semester voor coördinatie van het economisch beleid evolueren in overeenstemming met de uitvoering van de faciliteit. De volledige uitvoering van de herstel- en veerkrachtplannen blijft essentieel voor de verwezenlijking van de beleidsprioriteiten in het kader van het Europees Semester, aangezien de plannen helpen bij het doeltreffend aanpakken van alle of een aanzienlijk deel van de problemen die zijn aangehaald in de relevante landspecifieke aanbevelingen die in de afgelopen jaren zijn gedaan. De landspecifieke aanbevelingen van 2019, 2020, 2022 en 2023 blijven onverminderd van belang voor herstel- en veerkrachtplannen die zijn herzien, bijgewerkt of gewijzigd overeenkomstig de artikelen 14, 18 en 21 van Verordening (EU) 2021/241.

(7) Op 30 april 2021 heeft België in overeenstemming met artikel 18, lid 1, van Verordening (EU) 2021/241 zijn herstel- en veerkrachtplan ingediend bij de Commissie. Krachtens artikel 19 van Verordening (EU) 2021/241 heeft de Commissie de relevantie, doeltreffendheid, efficiëntie en samenhang van het herstel- en veerkrachtplan beoordeeld overeenkomstig de beoordelingsrichtsnoeren zoals opgenomen in bijlage V bij die verordening. Op 13 juli 2021 heeft de Raad zijn uitvoeringsbesluit betreffende de goedkeuring van de beoordeling van het herstel- en veerkrachtplan voor België ([9]) vastgesteld, dat werd gewijzigd op 8 december 2023 op grond van artikel 18, lid 2, van Verordening (EU) 2021/241 om de maximale financiële bijdrage voor niet terug te betalen financiële steun bij te werken en het REPowerEU-hoofdstuk erin op te nemen ([10]). De tranches worden vrijgegeven als de Commissie overeenkomstig artikel 24, lid 5, van Verordening (EU) 2021/241 verklaart dat België de desbetreffende mijlpalen en streefdoelen van het uitvoeringsbesluit van de Raad op bevredigende wijze heeft verwezenlijkt. Bevredigende verwezenlijking impliceert dat de verwezenlijking van eerdere mijlpalen en streefdoelen niet is teruggedraaid.

(8) Op 30 april 2024 heeft België zijn nationale hervormingsprogramma 2024 ingediend, overeenkomstig artikel 4, lid 1, van Verordening (EG) nr. 1466/97 van de Raad ([11]). Overeenkomstig artikel 27 van Verordening (EU) 2021/241 weerspiegelt het nationale hervormingsprogramma 2024 ook de halfjaarlijkse verslaglegging van België over de vorderingen bij de verwezenlijking van zijn herstel- en veerkrachtplan.

(9) Op 19 juni 2024 heeft de Commissie het landverslag 2024 voor België gepubliceerd. Daarin werd de vooruitgang beoordeeld die België heeft geboekt bij de uitvoering van de desbetreffende landspecifieke aanbevelingen die de Raad tussen 2019 en 2023 heeft aangenomen, en werd de balans opgemaakt van de uitvoering door België van het herstel- en veerkrachtplan. Op basis van die analyse werden in het landverslag lacunes vastgesteld met betrekking tot de uitdagingen die niet of slechts gedeeltelijk worden aangepakt in het herstel- en veerkrachtplan, alsook nieuwe en opkomende uitdagingen. Ook werd de vooruitgang beoordeeld die België heeft geboekt bij de uitvoering van de Europese pijler van sociale rechten en bij de verwezenlijking van de kerndoelen van de Unie inzake werkgelegenheid, vaardigheden en armoedebestrijding, alsook bij de verwezenlijking van de duurzameontwikkelingsdoelstellingen van de Verenigde Naties.

(10) Volgens door Eurostat gevalideerde gegevens is het overheidstekort van België van 3,6 % van het bbp in 2022 toegenomen tot 4,4 % in 2023, terwijl de overheidsschuld van 104,3 % van het bbp eind 2022 is toegenomen tot 105,2 % eind 2023. Zoals aangekondigd in de mededeling van de Commissie van 8 maart 2023, getiteld "Richtsnoeren voor het begrotingsbeleid voor 2024", zet de Commissie de eerste stap om op een tekort gebaseerde buitensporigtekortprocedures in te leiden op basis van de begrotingsresultaten voor 2023, in overeenstemming met de bestaande wettelijke bepalingen. Op 19 juni 2024 heeft de Commissie een verslag op grond van artikel 126, lid 3, van het Verdrag uitgebracht. In dat verslag wordt de begrotingssituatie van België beoordeeld, aangezien het overheidstekort in 2023 de in het Verdrag vastgelegde referentiewaarde van 3 % van het bbp overschreed. In het verslag wordt geconcludeerd dat de Commissie, in het licht van die beoordeling en rekening houdend met het advies van het Economisch en Financieel Comité op grond van artikel 126, lid 4, van het Verdrag, voornemens is in juli 2024 voor te stellen de buitensporigtekortprocedure ten aanzien van België in te leiden, door de Raad aan te bevelen een besluit vast te stellen overeenkomstig artikel 126, lid 6, van het Verdrag waarbij wordt vastgesteld dat er voor België een buitensporigtekortsituatie bestaat.

(11) Op 12 juli 2022 heeft de Raad aanbevolen ([12]) dat België in 2023 een prudent begrotingsbeleid zou voeren, met name door de groei van nationaal gefinancierde primaire lopende uitgaven te beperken tot onder de potentiële outputgroei op middellange termijn ([13]), rekening houdend met de aanhoudende tijdelijke en gerichte steun aan huishoudens en bedrijven die het meest kwetsbaar zijn voor stijgingen van de energieprijzen, en aan mensen die

([9]) ST 10161/21 INIT en ST 10161/21 ADD 1.

([10]) Uitvoeringsbesluit van de Raad van 8 december 2023 tot wijziging van het uitvoeringsbesluit van 13 juli 2021 betreffende de goedkeuring van de beoordeling van het herstel- en veerkrachtplan voor België (ST 15570/23 INIT).

([11]) Verordening (EG) nr. 1466/97 van de Raad van 7 juli 1997 over versterking van het toezicht op begrotingssituaties en het toezicht op en de coördinatie van het economisch beleid (PB L 209 van 2.8.1997, blz. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1997/1466/oj).

([12]) Aanbeveling van de Raad van 12 juli 2022 over het nationale hervormingsprogramma 2022 van België en met een advies van de Raad over het stabiliteitsprogramma 2022 van België (PB C 334 van 1.9.2022, blz. 1).

([13]) Op basis van de voorjaarsprognoses 2024 van de Commissie wordt de potentiële outputgroei van België op middellange termijn in 2023 geraamd op 5,7 % in nominale termen, op basis van de gemiddelde reële potentiële groei over tien jaar en de bbp-deflator van 2023.

Oekraïne ontvluchten. Tegelijkertijd werd België aanbevolen klaar te staan om de lopende uitgaven aan te passen aan de veranderende situatie. België kreeg ook de aanbeveling om meer overheidsinvesteringen voor de groene en de digitale transitie en voor energiezekerheid te doen, ook in het kader van het REPowerEU-initiatief, onder meer door gebruik te maken van de faciliteit en andere Uniefondsen. Volgens ramingen van de Commissie was de begrotingskoers ([14]) in 2023 expansief (0,7 % van het bbp), tegen een achtergrond van hoge inflatie. De groei van de nationaal gefinancierde primaire lopende uitgaven (ongerekend discretionaire maatregelen aan de ontvangstenzijde) in 2023 leverde een expansieve bijdrage aan de begrotingskoers van 0,4 % van het bbp op. Daarin zijn de met 0,1 % van het bbp verlaagde kosten van de gerichte noodsteunmaatregelen voor huishoudens en bedrijven die het kwetsbaarst zijn voor energieprijsstijgingen meegerekend. De groei van de nationaal gefinancierde primaire lopende uitgaven, die hoger was dan de potentiële outputgroei op middellange termijn, was dus niet het gevolg van de gerichte noodsteunmaatregelen voor huishoudens en bedrijven die het kwetsbaarst zijn voor energieprijsstijgingen. De expansieve groei van de nationaal gefinancierde primaire lopende uitgaven (ongerekend discretionaire maatregelen aan de ontvangstenzijde) werd aangejaagd door permanente verhogingen van de lonen van het overheidspersoneel en de sociale uitkeringen als gevolg van de automatische indexering, een tijdelijke verlaging van de werkgeversbijdragen in 2023 en stijgende begrotingskosten door de vergrijzing. De groei van de nationaal gefinancierde primaire lopende uitgaven in 2023 was dus niet in overeenstemming met de aanbeveling van de Raad van 12 juli 2022. In 2023 bedroegen de met subsidies in het kader van de faciliteit en andere fondsen van de Unie gefinancierde uitgaven 0,3 % van het bbp. De nationaal gefinancierde investeringen bedroegen 2,8 % van het bbp in 2023, een stijging van 0,1 procentpunt ten opzichte van 2022. België financierde aanvullende investeringen via de faciliteit en andere fondsen van de Unie. België financierde overheidsinvesteringen voor de groene en de digitale transitie en voor energiezekerheid, zoals investeringen in spoorweg- en fietsinfrastructuur, renovatie van overheidsgebouwen, en waterstofinfrastructuur. Die overheidsinvesteringen worden deels gefinancierd uit de faciliteit en andere fondsen van de Unie.

(12) In het stabiliteitsprogramma 2024 wordt in het macro-economische scenario dat aan de begrotingsprognoses ten grondslag ligt, uitgegaan van een reële bbp-groei van 1,4 % in 2024 en 1,3 % in 2025, terwijl de inflatie, gemeten aan de hand van de consumentenprijsindex (CPI), wordt geraamd op 2,8 % in 2024 en 1,8 % in 2025. Het overheidstekort zal naar verwachting stijgen tot 4,6 % van het bbp in 2024 en vervolgens afnemen tot 3,6 % in 2025, terwijl de overheidsschuldquote naar verwachting zal toenemen tot 106,2 % eind 2024 en 106,8 % eind 2025. Na 2025 zal het overheidssaldo naar verwachting afnemen tot 2,9 % van het bbp in 2026, en tot 2,3 % in 2027. Het overheidstekort zal dus naar verwachting in 2026 uitkomen onder de Verdragsreferentiewaarde van 3 % van het bbp. De overheidsschuldquote zal na 2025 naar verwachting geleidelijk afnemen tot 106,6 % in 2026 en 106 % in 2027.

(13) Volgens de voorjaarsprognoses 2024 van de Commissie zal het reële bbp groeien met 1,3 % in 2024 en 1,4 % in 2025 en zal de inflatie, gemeten aan de hand van de geharmoniseerde consumentenprijsindex (HICP), in 2024 4 % en in 2025 2,3 % bedragen.

(14) Volgens de voorjaarsprognoses 2024 van de Commissie zal het overheidstekort in 2024 4,4 % van het bbp bedragen, terwijl de overheidsschuldquote in 2024 naar verwachting op 105 % zal blijven staan. De stabilisatie van de schuldquote in 2024 weerspiegelt voornamelijk een tijdelijke buffer van een overschot aan kasmiddelen eind 2023 als gevolg van de uitgifte van staatsbons. Volgens de ramingen van de Commissie zal de begrotingskoers in 2024 naar verwachting contractief zijn (0,1 % van het bbp).

(15) Volgens de voorjaarsprognoses 2024 van de Commissie zullen in 2024 uitgaven ten belope van 0,2 % van het bbp worden gefinancierd met niet terug te betalen steun (subsidies) in het kader van de faciliteit, tegenover 0,1 % van het bbp in 2023. Uitgaven die met subsidies in het kader van de faciliteit worden gefinancierd, zullen hoogwaardige investeringen en productiviteitsverhogende hervormingen mogelijk maken zonder rechtstreekse gevolgen voor het overheidssaldo of de overheidsschuld van België.

(16) Op 14 juli 2023 heeft de Raad België aanbevolen ([15]) een voorzichtig begrotingsbeleid te voeren, met name door de nominale stijging van de nationaal gefinancierde netto primaire uitgaven ([16]) in 2024 te beperken tot maximaal 2 %. De lidstaten is verzocht er bij het uitvoeren van hun begroting 2023 en het opstellen van hun ontwerpbegrotingsplannen voor 2024 rekening mee te houden dat de Commissie aan de Raad zou voorstellen om op een tekort gebaseerde buitensporigtekortprocedures in te leiden op basis van de begrotingsresultaten voor 2023. Volgens de

([14]) De begrotingskoers wordt afgemeten aan de jaarlijkse verandering in de onderliggende begrotingssituatie van de overheid. Op basis daarvan wordt de economische impuls beoordeeld die uitgaat van het begrotingsbeleid — zowel het op nationaal niveau gefinancierde beleid als het beleid dat uit de begroting van de Unie wordt gefinancierd. De begrotingskoers wordt gemeten als het verschil tussen i) het groeipotentieel op middellange termijn en ii) de verandering in de primaire uitgaven (discretionaire maatregelen aan de ontvangstenzijde niet meegerekend), exclusief de tijdelijke COVID-19-crisismaatregelen, maar inclusief de uitgaven gefinancierd door niet terug te betalen steun (subsidies) in het kader van de faciliteit en andere fondsen van de Unie.

([15]) Aanbeveling van de Raad van 14 juli 2023 over het nationale hervormingsprogramma 2023 van België en met een advies van de Raad over het stabiliteitsprogramma 2023 van België (PB C 312 van 1.9.2023, blz. 12).

([16]) Netto primaire uitgaven worden gedefinieerd als nationaal gefinancierde uitgaven ongerekend i) discretionaire maatregelen aan de ontvangstenzijde; ii) rente-uitgaven; iii) conjuncturele werkloosheidsuitgaven, en iv) eenmalige en andere tijdelijke maatregelen.

voorjaarsprognoses 2024 van de Commissie zullen de nationaal gefinancierde netto primaire uitgaven van België in 2024 naar verwachting toenemen met 4 %, hetgeen meer dan de aanbevolen maximale groeivoet is. Deze overschrijding van de aanbevolen maximale groei van de nationaal gefinancierde netto primaire uitgaven komt neer op 1 % van het bbp in 2024. Het risico bestaat dat dit niet in overeenstemming is met de aanbeveling van de Raad.

(17) Bovendien heeft de Raad België aanbevolen om de geldende noodsteunmaatregelen voor energie in 2023 en 2024 zo snel mogelijk af te bouwen, en de daarmee samenhangende besparingen te gebruiken om het overheidstekort terug te dringen. Voorts heeft de Raad aanbevolen dat, indien hernieuwde stijgingen van de energieprijzen nieuwe of voortgezette steunmaatregelen vereisen, België ervoor zou moeten zorgen dat dergelijke steunmaatregelen gericht zijn op de bescherming van kwetsbare huishoudens en bedrijven, budgettair haalbaar zijn, en stimulansen voor energiebesparing behouden. Volgens de voorjaarsprognoses 2024 van de Commissie bedragen de nettobegrotingskosten ([17]) van de noodsteunmaatregelen voor energie naar raming 0,4 % van het bbp in 2023 en naar verwachting 0 % van het bbp in 2024 en 2025. Indien de daarmee gepaard gaande besparingen worden gebruikt om het overheidstekort terug te dringen, zoals aanbevolen door de Raad, zouden die prognoses een begrotingsaanpassing van 0,4 % van het bbp in 2024 impliceren, terwijl de nationaal gefinancierde netto primaire uitgaven ([18]) in dat jaar zorgen voor een contractieve bijdrage aan de begrotingskoers ten belope van 0,1 % van het bbp. De noodsteunmaatregelen voor energie werden in 2023 en 2024 afgebouwd. Dit is in overeenstemming met wat de Raad heeft aanbevolen. De daarmee samenhangende besparingen zullen naar verwachting echter niet volledig worden gebruikt om het overheidstekort terug te dringen. Het risico bestaat dat dit niet in overeenstemming is met de aanbeveling van de Raad.

(18) Daarnaast heeft de Raad België aanbevolen om nationaal gefinancierde overheidsinvesteringen in stand te houden en te zorgen voor een doeltreffende absorptie van subsidies in het kader van de faciliteit en andere fondsen van de Unie, met name om de groene en de digitale transitie te bevorderen. Volgens de voorjaarsprognoses 2024 van de Commissie zullen de nationaal gefinancierde overheidsinvesteringen naar verwachting toenemen van 2,8 % van het bbp in 2023 tot 2,9 % van het bbp in 2024. Dit is in overeenstemming met wat de Raad heeft aanbevolen. De overheidsuitgaven die worden gefinancierd met inkomsten uit fondsen van de Unie, met inbegrip van subsidies in het kader van de faciliteit, blijven naar verwachting stabiel op 0,3 % van het bbp in 2024.

(19) Op basis van de beleidsmaatregelen die op de afsluitdatum van de voorjaarsprognoses 2024 van de Commissie bekend waren en bij ongewijzigd beleid, wordt in 2025 een overheidstekort van 4,7 % van het bbp verwacht. De overheidsschuldquote zou stijgen tot 106,6 % eind 2025. De stijging van het tekort en van de schuldquote in 2025 is voornamelijk het gevolg van structureel stijgende lopende uitgaven, met name aangejaagd door kosten in verband met de vergrijzing, en hogere rentebetalingen op de overheidsschuld.

(20) De risico's voor de houdbaarheid van de begroting op lange termijn zijn hoog in België. Afgezien van de ongunstige initiële begrotingssituatie is de bepalende factor voor de beoordeling van de hoge risico's het effect van de verwachte stijging van de leeftijdsgerelateerde uitgaven op de overheidsfinanciën, gezien de snel vergrijzende bevolking van het land. Volgens het vergrijzingsverslag van 2024 van de Commissie zullen de leeftijdsgerelateerde uitgaven gestaag stijgen van 26,8 procentpunten van het bbp in 2022 tot 31,9 procentpunten van het bbp in 2070. De stijging met 5,1 procentpunten van het bbp in 2070 is grotendeels toe te schrijven aan de uitgaven voor pensioenen en langdurige zorg. Verwacht wordt dat de pensioenuitgaven in de periode 2022-2070 met 3,5 procentpunten van het bbp zullen stijgen, tegen gemiddeld 0,4 procentpunt van het bbp in de Unie. Het Belgische herstel- en veerkrachtplan omvat een pensioenhervorming die tot doel heeft die uitdaging mede aan te pakken, naast andere doelstellingen zoals het verbeteren van de sociale houdbaarheid van het stelsel, het stimuleren van mensen om actief te blijven op de arbeidsmarkt wanneer zij voldoen aan de voorwaarden voor vervroegd pensioen, en het zorgen voor een grotere convergentie tussen en binnen de pensioenstelsels. In 2022 bedroegen de overheidsuitgaven voor langdurige zorg 2,3 % van het bbp (gemiddelde van de Unie: 1,7 %). België is daarmee een van de lidstaten met de hoogste uitgaven voor langdurige zorg in de Unie. Tegen 2070 zullen de uitgaven voor langdurige zorg naar verwachting met 1,7 procentpunt van het bbp stijgen, tegenover een gemiddelde stijging met 0,8 procentpunt in de Unie. In 2022 lagen de uitgaven voor institutionele zorg met 1,4 procentpunt van het bbp in België aanzienlijk hoger dan gemiddeld in de Unie (0,8 procentpunt van het bbp). Uit de beschikbare gegevens blijkt dat het aandeel ouderen dat

([17]) Het cijfer geeft het niveau weer van de jaarlijkse begrotingskosten van die maatregelen, inclusief inkomsten en uitgaven en, in voorkomend geval, ongerekend de inkomsten uit belastingen op uitzonderlijke winsten van energieleveranciers.

([18]) Deze bijdrage wordt gemeten als de verandering in primaire overheidsuitgaven ongerekend i) incrementele begrotingsgevolgen van discretionaire maatregelen aan de ontvangstenzijde; ii) eenmalige maatregelen; iii) conjuncturele werkloosheidsuitgaven, en iv) uitgaven gefinancierd met niet terug te betalen steun (subsidies) in het kader van de faciliteit en andere fondsen van de Unie, ten opzichte van de gemiddelde potentiële nominale bbp-groei op middellange termijn (tien jaar), uitgedrukt als een verhouding tot het nominale bbp.

onnodig of ten minste voortijdig in een zorginstelling wordt geplaatst, hoog blijft, hoewel het in het afgelopen decennium is afgenomen. De gegevens wezen er met name op dat het percentage personen die zelfstandig zijn of licht afhankelijk zijn van zorg en in residentiële zorginstellingen wonen, hoog was in Brussel en Wallonië. De gefedereerde entiteiten zijn begonnen met hervormingen om het gebruik van de verschillende zorgomgevingen kostenefficiënter te maken, met name om onnodige of voortijdige opname in een instelling te voorkomen en uit te stellen. Er moet evenwel sneller vooruitgang worden geboekt bij het aanpakken van de uitdaging van de houdbaarheid van de begroting.

(21) België behoort tot de lidstaten met het hoogste belasting- en uitgavenniveau in de Unie. De totale uitgaven omvatten een hoog niveau van belastinguitgaven en loonsubsidies. Bovendien creëert het ontwerp van het belastingstelsel en de sociale uitkeringen negatieve financiële prikkels om te werken en draagt het bij tot de lage participatiegraad op de arbeidsmarkt in België (76,1 % tegenover het gemiddelde van de Unie van 80,0 % in 2023 (leeftijdsgroep 20-64 jaar)). De belastingen op arbeid (personenbelasting en sociale bijdragen) zijn de hoogste in de Unie voor mensen met een laag loon en een gemiddeld loon, terwijl de inkomsten uit verbruiksbelastingen, waaronder energiebelastingen, onder het gemiddelde van de Unie liggen. Voor tweede verdieners zorgen specifieke fiscale kenmerken zoals het "huwelijksquotiënt" ([19]) voor sterke negatieve prikkels om te werken. Bovendien ontmoedigt de wijze waarop de sociale uitkeringen in elkaar zitten mensen om aan het werk te gaan of meer uren te werken. Veel sociale uitkeringen zijn status-afhankelijk en hebben geen middelentoets, wat de efficiëntie van het uitkeringsstelsel belemmert. Werkloosheidsuitkeringen zijn onbeperkt in de tijd en hebben geen middelentoets voor langdurig werklozen, hetgeen de bestaande werkloosheidsvallen verergert. De belastingdruk van arbeid naar andere belastinggrondslagen verschuiven en het belasting- en uitkeringsstelsel efficiënter maken, kunnen de arbeidsparticipatie helpen vergroten.

(22) In een context van structurele consolidatiebehoeften zou een verlaging van de belasting op arbeid volledig moeten worden gefinancierd, onder meer door de belastinguitgaven te verlagen en belastingsubsidies voor fossiele brandstoffen geleidelijk af te schaffen. De zware belastingdruk op arbeid wordt gecompenseerd door veel loonsubsidies en in België wordt op grote schaal belastingaftrek toegepast. Uit een analyse van de Hoge Raad van Financiën in 2020 is gebleken dat belastinguitgaven duur zijn voor de begroting, vaak voordeliger zijn voor mensen met een hoog inkomen en leiden tot inefficiënties. De belastinguitgaven met de hoogste begrotingskosten zijn onder meer de regeling voor bedrijfswagens en de vrijstelling van bronbelasting voor O&O en ploegenarbeid. Loonsubsidies en andere fiscale uitgaven maken het belastingstelsel ook ingewikkeld, wat de hoge regeldruk nog doet toenemen en weegt op het ondernemingsklimaat. Bovendien is de fiscale steun voor O&O niet gericht op ondernemingen met het grootste groeipotentieel. Sommige onderdelen van het belastingstelsel verstoren ook investeringskeuzen en kunnen leiden tot overinvestering in bepaalde activa. In 2021 werden de directe subsidies voor fossiele brandstoffen van België geraamd op 12 miljard EUR (2,4 % van het bbp) en de indirecte subsidies op meer dan 2,6 miljard EUR. Directe subsidies voor fossiele brandstoffen zijn onder meer de lage accijnzen op gas en stookolie in vergelijking met elektriciteit. In combinatie met de hoge kosten van het elektriciteitsnet leidt dit tot grote prijsverschillen tussen fossiele brandstoffen en elektriciteit, waardoor de omschakeling naar groenere verwarmingssystemen wordt belemmerd. Bovendien druist deze aanhoudende steun voor stookolie en aardgas in tegen de toezeggingen van België om de uitstoot van broeikasgassen te verminderen en de luchtkwaliteit te verbeteren. Vervoers- en vervuilingsbelastingen worden onderbenut (een slimme kilometerheffing is bijvoorbeeld alleen van toepassing op zware bedrijfsvoertuigen) en zouden extra inkomsten kunnen genereren. Gezien de toenemende files en luchtverontreiniging zijn fiscale uitgaven zoals de gedeeltelijke terugbetaling van dieselaccijnzen voor professionele wegvervoerders bijzonder duur en schadelijk voor het milieu.

(23) Overeenkomstig artikel 19, lid 3, punt b), van Verordening (EU) 2021/241 en criterium 2.2 van bijlage V bij die verordening, bevat het herstel- en veerkrachtplan een uitgebreide reeks elkaar versterkende hervormingen en investeringen die uiterlijk in 2026 moeten zijn uitgevoerd. Van die hervormingen en investeringen wordt verwacht dat zij helpen bij het doeltreffend aanpakken van alle of een aanzienlijk deel van de uitdagingen die in de desbetreffende landspecifieke aanbevelingen zijn vastgesteld. Om het concurrentievermogen van België op lange termijn te stimuleren door middel van de groene en de digitale transitie, en tegelijk sociale rechtvaardigheid te waarborgen, is het van essentieel belang om binnen deze krappe termijn snel werk te maken van de doeltreffende uitvoering van het herstel- en veerkrachtplan, met inbegrip van het REPowerEU-hoofdstuk. Om de verbintenissen van het herstel- en veerkrachtplan uiterlijk in augustus 2026 na te komen, is het voor België van essentieel belang de hervormingen en investeringen sneller ten uitvoer te leggen door te zorgen voor een doeltreffende governance. De systematische betrokkenheid van lokale en regionale autoriteiten, sociale partners, het maatschappelijk middenveld en andere relevante belanghebbenden blijft belangrijk om te zorgen voor een breed gevoelde verantwoordelijkheid voor de succesvolle uitvoering van het herstel- en veerkrachtplan.

([19]) Het Belgische systeem laat toe om inkomsten zo te verdelen dat een deel van het beroepsinkomen van de verdienende partner wordt toegerekend aan de niet-verdienende partner ("huwelijksquotiënt").

(24) In het kader van de tussentijdse evaluatie van de cohesiebeleidsprogramma's moet België overeenkomstig artikel 18 van Verordening (EU) 2021/1060 van het Europees Parlement en de Raad ([20]) elk programma dat wordt ondersteund door het Europees Fonds voor regionale ontwikkeling ("EFRO"), het Europees Sociaal Fonds Plus ("ESF+"), het Cohesiefonds en het Fonds voor een rechtvaardige transitie (JTF), uiterlijk in maart 2025 evalueren en daarbij onder meer rekening houden met de uitdagingen zoals benoemd in de landspecifieke aanbevelingen 2024, en zijn nationale energie- en klimaatplan. Die evaluatie vormt de basis voor de definitieve toewijzing van de Uniefinanciering die in elk programma is opgenomen. België heeft vooruitgang geboekt met de uitvoering van de cohesiebeleidsprogramma's en de Europese pijler van sociale rechten, maar er blijven knelpunten bestaan. De verschillen tussen de regio's op het gebied van economische en sociale ontwikkeling blijven groot in België. Het is van cruciaal belang dat de uitvoering van de cohesiebeleidsprogramma's wordt geïntensiveerd. De in de cohesiebeleidsprogramma's overeengekomen prioriteiten blijven relevant. Het is met name van belang dat de investeringen om onderzoek, innovatie en digitalisering te stimuleren, snel worden uitgevoerd, net als de investeringen in verband met de groene transitie, aanpassing aan de klimaatverandering en energie-efficiëntie. Een betere toegang tot werkgelegenheid en activeringsmaatregelen, met name voor kwetsbare groepen, langdurig werklozen en jongeren, blijft een prioriteit. Blijvende steun voor een leven lang leren om de mobiliteit en het aanpassingsvermogen van werknemers te verbeteren, is van cruciaal belang. Voorts blijft het aanmoedigen van actieve inclusie en inzetbaarheid op de arbeidsmarkt van kansarme groepen noodzakelijk. België zou ook gebruik kunnen maken van het platform voor strategische technologieën voor Europa dat is opgericht bij Verordening (EU) 2024/795 van het Europees Parlement en de Raad ([21]) om de industriële transformatie te ondersteunen door geavanceerde digitale technologieën en diensten, circulaire en geavanceerde materialen en capaciteiten in verband met duurzame schone energie, veerkrachtige huisvesting en innovatie voor gezondheid verder te ontwikkelen.

(25) Behalve met de economische en maatschappelijke uitdagingen die door het herstel- en veerkrachtplan en andere Uniefondsen worden aangepakt, wordt België geconfronteerd met diverse andere uitdagingen in verband met tekorten aan arbeidskrachten en discrepanties tussen gevraagde en aangeboden vaardigheden, de integratie van kansarme groepen op de arbeidsmarkt, de prestaties en kansengelijkheid van het onderwijsstelsel, en het beroep van leraar alsook uitdagingen in verband met het ondernemingsklimaat, de druk en complexiteit van de regelgeving, en beperkingen in de dienstensector. Het aanpakken van deze uitdagingen zou de vaardigheden van werknemers en de onderwijsresultaten van alle leerlingen kunnen helpen verbeteren, waardoor de arbeidsproductiviteit zou toenemen en de arbeidsparticipatie dichter bij de nationale doelstelling van 80 % voor 2030 zou worden gebracht.

(26) Het hoge vacaturepercentage wijst op aanhoudende tekorten aan arbeidskrachten, die meer uitgesproken zijn bij technische beroepen die nodig zijn om de groene transitie te versnellen. De integratie van kansarme groepen, met inbegrip van mensen met een lager opleidingsniveau, met een migratieachtergrond of met een handicap, blijft een punt van zorg. Het aantal afgestudeerden, met name vrouwen, in wetenschap, technologie, engineering en wiskunde (STEM) blijft laag (16,4 per 1 000 inwoners van 20-29 jaar tegenover 21,9 in de Unie). Bovendien ligt het overgangspercentage van werkloosheid naar werk onder het Uniegemiddelde. Dit wijst erop dat er ruimte is om het activeringsbeleid doeltreffender te maken, met name door de efficiëntie van de openbare diensten voor arbeidsvoorziening te verbeteren en gerichtere maatregelen te nemen om de integratie op de arbeidsmarkt van kansarme groepen en werknemers met langdurig ziekteverlof te ondersteunen. Het verhogen van het aantal STEM-afgestudeerden en de relevantie voor de arbeidsmarkt van beroepsonderwijs en -opleiding in technische beroepen zou verder kunnen helpen om tekorten aan arbeidskrachten te verhelpen. Het aantal volwassenen dat een opleiding volgt, is laag, met name onder mensen met lagere kwalificaties. Hoewel maatregelen zoals een individueel recht op vijf opleidingsdagen per jaar voor werknemers en individuele leerrekeningen ten uitvoer zijn gelegd om de volwasseneneducatie te bevorderen, vergt het tijd voordat de effecten ervan zichtbaar worden en moeten die maatregelen ook worden geëvalueerd.

(27) Ondanks de hoge overheidsuitgaven voor onderwijs zijn de leerresultaten verslechterd en blijft er bezorgdheid bestaan over de inclusiviteit en kansengelijkheid van de onderwijs- en opleidingsstelsels. Uit de resultaten van het Programme for International Student Assessment (PISA) 2022 van het OESO blijkt dat de prestaties voor leesvaardigheid, wiskunde en natuurwetenschappen onder 15-jarigen al lange tijd achteruitgaan (25 % onderpresteert voor wiskunde, 25,3 % voor leesvaardigheid en 22,4 % voor natuurwetenschappen). Hoewel België in 2012 het hoogste percentage van best presterende leerlingen op wiskunde in de Unie had (19,5 %), daalde dit in de volgende tien jaar sterk (11,5 % in 2022, Vlaamse Gemeenschap: 15 %, Franse Gemeenschap: 6,9 %, Duitstalige Gemeenschap: 6,4 %). Bovendien is de kloof qua ondermaatse prestaties tussen bevoordeelde en kansarme leerlingen sinds 2018 groter geworden. Het percentage ondermaats presterende kansarme leerlingen nam toe met 9,2 procentpunten, tot 45,8 % voor wiskunde (Unie: 48 %, Vlaamse Gemeenschap: 41,4 %, Franse Gemeenschap: 51,1 %, Duitstalige Gemeenschap: 35,6 %). Het verbeteren van de basisvaardigheden van alle leerlingen is van

([20]) Verordening (EU) 2021/1060 van het Europees Parlement en de Raad van 24 juni 2021 houdende gemeenschappelijke bepalingen inzake het Europees Fonds voor regionale ontwikkeling, het Europees Sociaal Fonds Plus, het Cohesiefonds, het Fonds voor een rechtvaardige transitie en het Europees Fonds voor maritieme zaken, visserij en aquacultuur en de financiële regels voor die fondsen en voor het Fonds voor asiel, migratie en integratie, het Fonds voor interne veiligheid en het instrument voor financiële steun voor grensbeheer en visumbeleid (PB L 231 van 30.6.2021, blz. 159, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1060/oj).

([21]) Verordening (EU) 2024/795 van het Europees Parlement en de Raad van 29 februari 2024 tot oprichting van het platform voor strategische technologieën voor Europa (STEP) en tot wijziging van Richtlijn 2003/87/EG en Verordeningen (EU) 2021/1058, (EU) 2021/1056, (EU) 2021/1057, (EU) nr. 1303/2013, (EU) nr. 223/2014, (EU) 2021/1060, (EU) 2021/523, (EU) 2021/695, (EU) 2021/697 en (EU) 2021/241 (PB L, 2024/795, 29.2.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/795/oj).

cruciaal belang om de arbeidsmarktparticipatie te bevorderen, ook van kansarme groepen. Door het beroep van leraar aantrekkelijker te maken, met name door te zorgen voor stabiele arbeidsplaatsen en permanente opleiding te bieden die is afgestemd op de veranderende behoeften, zou het groeiende tekort aan gekwalificeerde leraren — waardoor de onderwijsongelijkheid verder dreigt toe te nemen — kunnen verminderen.

(28) Het ondernemingsklimaat in België wordt belemmerd door een hoge regeldruk en een hoge mate van complexiteit. De administratieve lasten voor bedrijven zijn zwaar, met name in verband met het belasting- en arbeidsrecht. De kosten voor kleine en middelgrote ondernemingen (kmo's) om de arbeids- en belastingstelsels na te leven, zijn relatief hoog in België, met name voor bedrijven die meerdere regionale systemen moeten beheren. Bovendien heeft België een van de laagste niveaus van bedrijfsdynamiek in de Unie. Ondanks een recente stijging blijft het aantal startende nieuwe bedrijven laag, met name voor bedrijven met werknemers. Het aandeel snelgroeiende bedrijven in België ligt aanzienlijk onder het Uniegemiddelde. Hoge handelsbeperkingen in de dienstensector kunnen een rol spelen bij het verzwakken van de dynamiek van het bedrijfsleven. Ook zou werk moeten worden gemaakt van de opheffing van beperkingen voor gereglementeerde beroepen.

(29) Aangezien de economieën van de lidstaten van de eurozone in hoge mate met elkaar zijn verweven en zij collectief bijdragen tot de werking van de economische en monetaire unie, heeft de Raad in 2024 de lidstaten van de eurozone aanbevolen actie te ondernemen, onder meer via hun herstel- en veerkrachtplannen, teneinde uitvoering te geven aan de aanbeveling van 2024 over de eurozone. Voor België dragen de aanbevelingen 1, 2, 3 en 4 bij tot de uitvoering van de eerste, tweede, derde en vierde aanbeveling die zijn opgenomen in de aanbeveling van 2024 over de eurozone,

BEVEELT AAN dat België in 2024 en 2025 de volgende acties onderneemt:

1. het budgettair-structurele plan voor de middellange termijn tijdig indienen; in overeenstemming met de vereisten van het hervormde stabiliteits- en groeipact de groei van de netto-uitgaven in 2025 beperken tot een percentage waarmee, onder meer, de overheidsschuld op de middellange termijn op een plausibel neerwaarts traject komt en het overheidstekort in de richting van de referentiewaarde van 3 % van het bbp wordt teruggedrongen; de verwachte toename van leeftijdsgerelateerde uitgaven aanpakken, onder meer door het stelsel van langdurige zorg kosteneffectiever te maken; het belasting- en uitkeringsstelsel hervormen om de prikkels om te werken te versterken door de belastingdruk op arbeid te verschuiven en door het ontwerp van de uitkeringen te herzien; de verlaging van de belasting op arbeid financieren, onder meer door de belastinguitgaven te verlagen; met name stappen ondernemen om subsidies voor fossiele brandstoffen geleidelijk af te schaffen, onder meer door accijnzen te verschuiven van elektriciteit naar fossiele brandstoffen;

2. de uitvoering van het herstel- en veerkrachtplan, met inbegrip van het REPowerEU-hoofdstuk, aanzienlijk versnellen en ervoor zorgen dat de hervormingen en investeringen uiterlijk in augustus 2026 tot een goed einde zijn gebracht door te zorgen voor een doeltreffende governance; de uitvoering van de cohesiebeleidsprogramma's versnellen; in het kader van de tussentijdse evaluatie van die programma's gericht blijven op de overeengekomen prioriteiten, en daarbij de kansen die het platform voor strategische technologieën voor Europa biedt om het concurrentievermogen te verbeteren, in overweging nemen;

3. de tekorten aan arbeidskrachten en de discrepanties tussen gevraagde en aangeboden vaardigheden, onder meer voor de groene transitie, aanpakken en het activeringsbeleid versterken om kansarme groepen verder te integreren in de arbeidsmarkt; de prestaties en kansengelijkheid van de onderwijs- en opleidingsstelsels verbeteren en de hervormingen om het beroep van leraar aantrekkelijker te maken, voortzetten;

4. het ondernemingsklimaat en de bedrijfsdynamiek verbeteren door de druk en complexiteit van de regelgeving te verminderen en de beperkingen in de dienstensector te versoepelen.

Gedaan te Luxemburg, 21 oktober 2024.

Voor de Raad

De voorzitter

NAGY I.